

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

כתובות עד-פ | פרשת ניצבים | גליון מס' 142

דף עד. פ

בגילוי דעת ולא בעי משפטי התנאים, אך בבני גד ובני ראובן, הלא יהושע הנחיל את הארץ לבני ישראל בארץ ישראל מזכות עצמו, ולא הי' צריך לשליחות של מרע"ה, ומה שמינה אותו מרע"ה ליתן לבני גד ולבני ראובן, לא היה רק מחמת חיבוב מצוה, כמו שהפריש ג' ערי מקלט בעבר הירדן אף שעדיין לא קלטו, וגם אם לא הי' חל מינוי השליחות של משה, הי' חל חלוקת יהושע בעבר הירדן, כמו בשאר ארץ ישראל. וא"כ בעי במילוי שליחות זה תנאי ככל משפטי התנאים ולא סגי בזה גילוי דעת, ועכ"פ שפיר ילפינן מכאן דבעינן שיהי' ראוי לקיים ע"י שליח כמו שיהושע למעשה הי' שליח של מרע"ה.

דף עד: פ

הלכה אצל חכם והתירה מקודשת, אצל רופא וירפא אותה אינה מקודשת, מה בין חכם לרופא, חכם עוקר את הנדר מעיקרו, ורופא אינו מרפא אלא מכאן ולהבא - בתפארת שלמה (פרשת כי תבוא) מסביר: ואפשר לומר "אצל חכם והתירה" - שהלכה אל הצדיק והתפלל עליה ונרפאה. ואיתא בזהר (ח"ג דש, א) רפואה שבאה באמצעות רופא, המחלה יכולה לחזור עליו, אבל רפואה שבאה על ידי הקדוש ברוך הוא אינה חוזרת לעולם. לכן "אצל רופא" שהמחלה יכולה לחזור עליה "אינה מקודשת", אצל חכם, שהתפלל עליה לפני השי"ת ונתרפאה, אז המחלה נעקרת משורשה, ואינה חוזרת עוד, ולכן מקודשת.

דף עה. פ

קול עבה באשה הרי זה מום - מבואר הכא דטבע קול אשה שהוא שונה מקול של איש, וביבמות (פ' ע"ב) בסימני איילוניות: כל שקולה עבה ואין ניכר בין אשה לאיש.

והקשה במרחשת ח"ב ס' ו' אות י"א בהא דאיתא בגיטין (ס"ו ע"א) במי שהי' מושלך בתוך הבור ואמר כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו. ומקשה בגמ' דלמא צרה היא, והוא תמוה דהבעל שאומר כל השומע קולי הוא איש, ולמה יש לחשוש שהמצווה היא הצרה שהיא אשה ואין קולה דומה לשל הבעל.

תנאי דא"א לקיומי ע"י שליח כו' לא הוה תנאה - במנחת חינוך (מצוה רס"ו או"ק י"ג) העיר דכיון דהמקדש חייבי לאוין ע"י שליח המעשה בטל דאין שליח לדבר עבירה (עמוש"כ התוס' ב"מ י' ע"ב), א"כ נימא דהמקדש חיי"ל בתנאי בטל התנאי דא"א לעשותו ע"י שליח, ממילא א"א להתנות בו תנאי.

ותירץ דהרי קידושין ע"י ביאה שפיר יש להתנות, ואמרינן הכא בסוגין דאיתקשי הוויות אהדדי, ממילא יכול להתנות גם בשאר אופני קידושין.

הגרעק"א (תשובות תניינא ס"י ק"ו) כתב ליישב, דכיון דבעלמא אפשר לקדש ע"י שליח, אף על גב דהכא בחיי"ל אינו יכול לעשות שליח, מ"מ שפיר יכול להתנות, וכ"כ בדירו"ח כאן.

ביאור הדבר ע"פ מה שביארו האחרונים דהטעם דאינו יכול להתנות במילתא דליתא בשליחות, דכיון דליתא בשליחות, סימן לדבר שאינו "בעלים" על אותו דבר, ולכן ה"נ אינו יכול להתנות, אבל לגבי דבר עבירה התורה הפקיעה מדין שליחות, אבל אין זה חסרון ב"בעלות" שלו, ולכן שפיר יכול להתנות. וע"ע בענין תנאי בדבר שא"א לעשות ע"י שליח בשו"ת עונג יום טוב (סי' ג').

על ידי שליח - וכתב רש"י (ד"ה ע"י שליח) שיהושע הי' שליחו של מרע"ה להנחיל להם את הארץ. ועיין בפני יהושע.

והקשה בחתם סופר (אהע"ז ח"ב ס"י נ"ו) דהר"ן כתב לעיל אהא דתנן כתבו ותנו גט לאשתו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש, האיך מועיל תנאי זה הא הו"ל מעשה קודם לתנאי, ותירץ דמתנה עם שליח לא בעי משפטי התנאים, דסגי בגלוי דעת בלבד. וא"כ תיקשי ממו"נ אי יהושע הי' שליח לא בעי כלל משפטי התנאים דסגי בגילוי דעת, ואי לא הי' שליח מנ"ל דבעינן מעשה שאפשר לקיים ע"י שליח.

ותירץ דדוקא בשליח גיטין וקידושין וכדו' שאם אינו ממנה אותו לשליח, אין במעשה השליח כלום, לכן סגי

וכתב דיש להוכיח מזה דא"א לסמוך אטביעת עין דקלא, ויכול להתחלף לו בין קולו של איש לקולו של אשה, וה"ה דא"א לסמוך על שאר קול של מי שצועק שהולך למות. שוב כתב דיש ליישב עפמ"ש"כ הרמב"ן (פ' תולדות) דלהכי התחלף לו ליצחק בין יעקב לעשיו, לפי שיש בני אדם שמומחים לשנות קול שלהם כמו לשל אדם אחר, ולהכי בה"י מושלך בתוך הבור שפיר יש לחשוש שהצרה כדי לקלקל אותה שינתה את קולה לדוגמת קול הבעל. אבל מי שצועק שהולך למות במלחמה י"ל דיש לסמוך שפיר אטביעת עין דקלא.

☞ דף עה: ☞

מפני שהוא בודקה בקרובותיו - הגאון מטשעבין בשו"ת דובב מישרים (ח"א סי' ט') נשאל באשה שיש לה צלקת והיא מוכנה להיבדק אצל רופא שאין זאת מחלה מסוכנת ר"ל, אלא שהחתן מתעקש שאמו גם כן תלך לבדוק אותה, והכלה טוענת שאמו שונאת אותה, והיא אינה רוצה שתהיה בשעת הבדיקה.

והשיב דלכא"ו משמע ממתניתין דנקט מפני שהוא בודקה בקרובותיו, שהדרך הוא לבדוק דוקא ע"י קרובותיו של הבעל. ובסי' קי"ז סעיף ה' נחלקו בזה דלדעת הגאונים גם במקום שאין לו קרובים אינו יכול לטעון טענת מום, שהדרך הוא לבדוק גם ע"י נשות רעיו, אבל ברמב"ם ס"ל דאין דרך לבדוק רק ע"י קרובותיו דוקא.

אולם ברמב"ם (פכ"ה מהל' אישות ה"ג) כתב טעמו של דבר משום שאין דרכו לגלות את סודו רק לקרוביו, ולפ"ז י"ל דוקא התם שאין ידוע ש"ל מום אינו בודקה רק ע"י קרובותיו, אבל הכא שידוע שיש לה צלקת, שוב י"ל דיכול לבדוק גם ע"י שאר אנשים.

אבל ברמב"ם שם כתב עוד טעם: ועוד שאין דעתו סומכת רק על קרוביו ביותר ע"כ. ולפ"ז צודק טענת החתן שאינו רוצה לסמוך רק על אמו, ולא על הרופא, ואין הכלה יכולה להתנגד לזה.

אתאן לר"ג דאמר נאמנות - וברש"י: דחזקה דגופא עדיפא ע"כ.

הריטב"א והרשב"א כתבו דנאמנות, דזהו ברי ושמא בצירוף חזקת הגוף. ובשיטמ"ק והפנ"י מדייקים בדברי רש"י שלא מזכיר ברי ושמא וכתב רק חזקת הגוף. והקשה הפנ"י הא רובא וחזקה רובא עדיף, ורוב אינו מוציא ממוון, וכיצד חזקה מוציאה ממוון. וכתב ליישב, וכ"כ השב שמעתתא (בש"א, פט"ו) שחזקת הגוף עדיפא מכל החזקות, ולכך מוציאה ממוון, ואין הכי נמי דרוב לא עדיף מחזקה זו.

השערי יושר (בשער ב' פי"ג) מיישב דלעולם כל החזקות שוות, אך רוב הוא ענין של בירור, כיון שרוב הצדדים מראים לצד מסוים. חזקה היא גזיה"כ, ומגזה"כ להתנהג כודאי ע"פ מה שהיה עד היום ולא נדון שהשתנה, אך דין

זה נאמר רק איפה שיש ספקות. ולכך כשיש רוב, כיון שהוא בירור, אין דין ללכת אחר חזקה שהיא בירור גרידא בספקות. אך מאידך, רוב, כיון שאינו מוחלט ואינו נידון כודאי, אינו מוציא ממוון. אך חזקה שמגזה"כ מתנהגים כודאי, שפיר מוציאה ממוון.

☞ דף עו. ☞

אמר רב יהודה אמר שמואל המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה וכו' - בבעל המאור (כאן) הקשה דהא קי"ל דפירי לא עבדי חליפין, ובעלי חיים פירי הם, ואיך עבדי בהם חליפין.

ותמה בסה"ק קדושת לוי (בחידושי תורה שבסוף הספר) למה הקשה הבעל המאור על מימרא דר"י אמר שמואל, ול"ל תמה אמתניתין דלקמן ק' ע"א: המחליף פרה בחמור וילדה, דגם שם קשה דהא פירי לא עבדי חליפין.

ותירץ הקדושת לוי עפ"י מה דאיתא בחו"מ (סי' ר"ב סעיף ז') שהמוכר חמור סתם, מוכר אותו וכל כלי הרכיבה, משום שסתם חמור לרכיבה עומד, משא"כ מוכר פרה סתם, לא מוכר כלים שעלי, והשתא א"ש, דמבואר עוד בשו"ע (סי' ר"ג סעיף י') דאף דפירי לא עבדי חליפין, היינו דוקא אם משך פירות לבד, אבל אם משך פירות וכלים, קנה מחמת הכלים.

ולפ"ז ניחא הכל, דמתניתין דלקמן דף ק' פירש שם רש"י שמשך החמור כדי לקנות הפרה, ולפ"ז לא קשה קושית הבעה"מ, דכיון דמשך החמור קנה גם כלי הרכיבה שלה, וכנ"ל, לכן חל החליפין מחמת הכלי רכיבה. אבל הכא דר"י אמר שמואל אמר: ומשך בעל החמור את הפרה, והרי בפרה לא קנה כלים שעלי, שפיר הקשה בעל המאור שפרה לבד לא עבדא חליפין, דפירי היא.

המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בו עד שמת החמור על בעל החמור להביא ראיה כו' - בשו"ת מהר"ם מיניץ (סי' צ"ה) נשאל ע"ד מי ששמע שמת לו מת ואינו יודע אם הוא בתוך שלשים יום וצריך להתאבל עליו, או שכבר עבר שלשים יום והוא שמועה רחוקה וא"צ להתאבל עליו. וכתב דכיון שיש לו לאותו אדם חזקת חיים, צריך לתלות שמת רק עכשיו והוא בתוך ל' יום וחייב להתאבל.

בט"ז יו"ד (סי' שצ"ז סק"ב) חלק עליו וס"ל דכיון דסוף כל אדם למיתה לא אמרינן חזקת חיים, רק היכא דאיכא ספק לפנינו אם הוא חי עכשיו או מת, אבל היכי דודאי מת לפנינו, ויש רק ספק מתי מת, לא מהני חזקת חיים לומר שודאי מת אח"כ.

והביא ראיה מסוגיין דאמרינן דבעל החמור צריך להביא ראיה שהי' חמורו קיים בשעת משיכת הפרה, וקשה הא איכא להחמור חזקת חיים, ולמה צריך להביא ראיה שהי' קיים אז, ומוכח דכיון שהוא מת לפנינו אבד חזקת חיים, וע"ש עוד ראיות ליסוד זה.

אם היה יכול לגרש כגון בעתים שוטה ועתים חלים שבעת חלמותו יכפוהו לגרש, וע"ש עוד.

❧ דף עז: ❧

עשרים וארבעה מוכי שחין הן וכו' ובעלי ראתן קשה מכולן. על פי דברי הגמרא אלו ביאר הגאון ר' חיים קנייבסקי זצ"ל בספרו טעמא דקרא מה דכתיב בפרשת לך לך (בראשית יב, יז) "וינגע ה' את פרעה נגעים גדולים", דלכאורה מה הכוונה נגעים גדולים. אך לפי דברי הגמרא כאן שפיר מבואר, דהרי אי' בגמרא דיש כ"ד בעלי שחין ובעלי ראתן קשה מכולן, ופרעה לקה בראתן כמו שמביא רש"י ממדרש, כן שפיר כתיב "נגעים גדולים".

ואפשר שחז"ל שאמרו שלקה בראתן, אף שכל הכ"ד מוכי שחין קשה להם התשמיש, אלא למדו זאת ממה דכ' נגעים גדולים, וכן משמע בירושלמי סוף המדיר, עיין שם.

❧ דף עח: ❧

עד שלא נשאת וכו' מכרה ונתנה קיים - ויש לעיין באיזה כח יכולה האשה למכור נכסים אלו, הרי כיון שיש לבעל זכות וקנין פירות בנכסיה, א"כ באיזה כח היא מפקיעה פירותיו. וע' באבי עזרי פכ"ב מאישות שכתב לבאר ע"פ האור שמח (פ"ב מרוצח הט"ו) דהא דתיקנו חכמים לבעל פירות מלוג היינו שהקנו לו הפירות עצמן אבל אין לבעל קנין בגוף לפירות, ולכן יכולה למכור נכסי מלוג שלה אם לא שיש תקנה מיוחדת שלא תמכור.

וע"ע באור שמח שם דהא דמבואר שיש לבעל קנין לפירות בנכסי אשתו היינו אחר תקנת אושא. ולכא"ו זה תלוי במחלוקת הראשונים דלהשיטות דס"ל שאשה שמכרה נכסי מלוג חל המכירה מחיים על גוף הנכסים ורק אחר מיתתה מוציא מהלקוחות משום תקנת אושא (ע' בשו"ע אהע"ז סי' צ' ס"ט), א"כ מוכח שתקנת אושא היא רק תקנה ללאחר מיתה ולא שינו גדר קנינה מחיים. והראוני המאירי לקמן (פ"ג ב) שכתב שאין דומה קנין פירות דבעל למוכר גוף לפירות שבזו הגוף שלו, והבעל אין לו אלא פירות. (קובץ קול התורה קובץ מ"ח ע' כח - כט).

❧ דף עט: ❧

שטר מברחת קא אמרת הכי כו' ואם יבא שטר מברחת לידי אקרענו כו' - ראוי להביא כאן את דבריו הנחרצים של הרא"ש בתשובותיו (כלל ע"ח, ג') והובא במקצתו בטור חו"מ (סו"ס צ"ט) נגד אלו שמערימים להפקיע ממון מידי בע"ח.

וז"ל שם: תורת אמת וחקים טובים ומשפטים ישרים נתן הקדוש ברוך הוא לעמו ישראל ע"י מרע"ה, דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, צדיקים ילכו בם, ופושעים המתנכלים לעקש הישרה, ולהגדיל שקל במאזני מרמה, חייבין חכמי ישראל לסכל עצתם ולבטל מחשבותם, ועל

והנקודת הכסף (שם) דחה רא"י זו דשאני הכא דאיכא לבעל הפרה חזקת מרא קמא, לכן תלינן דהחמור מת רק אח"כ, משא"כ בעלמא שפיר י"ל די"ל חזקת חיים שמת רק אחר כך. ועיין בשו"ת נו"ב אהע"ז (מהדו"ק סי' ל"א) מה שהאריך טובא בדברי הט"ז אלו, ומה שהשיג עליו. ועיין שב שמעתתא ש"ב פ"ג ושי"ג, מה שהאריך בזה.

❧ דף עז: ❧

אמר רב, האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה וכו' קמ"י דשמואל וכו' ורב אין אדם דר עם נחש בכפיפה וכו' - כתב הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה (ח"ג אבהע"ז א' סי' פ): זה ודאי ששוטה הוא מום גדול שאינו ראוי לאישות כלל, דהא מפורש ביבמות דף ק"ב דבשוטה לא תקינו נישואין משום דלא קיימא תקנתא דרבנן דאין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת. ומה"ט ברור דבאדם שנשתטה אחר הנישואין אם היה יכול לגרש היו כופין אותו לגרש, דהא מפורש בכתובות (דף ע"ז) דכשיש סברא זו דאין אדם דר עם נחש בכפיפה כופין להוציא, דאמר רב באומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה, משום דאף שיכולין לכופו לזון כדאמר שמואל, תירץ רב דאין אדם דר עם נחש בכפיפה, ויוציא הוא שכופין בשוטים לגרש כדאיתא בתוס' (דף ע' א').

ואף שמואל שפליג התם, הוא מטעם שלא מחשיב זה כדר עם נחש בכפיפה אחת, כיון שיש עצה לכופו לזון, וסובר דלכן אפשר לחיות עמו כשיראה דהולכת לב"ד יתיירא ויזון אותה, דאף שאמרינן ביבמות (דף מ"ב) דאשה בושה לבא לב"ד, הרי רואה שלא נתביישה, דהא הלכה לב"ד לתבוע שיגרשנה מחמת שאינו זן, ולכן יכולין הב"ד לכופו לזון ולסמוך שלא יארע שוב זה משום שיתירא שתלך עוד הפעם ויכפוהו, ואף אם יארע, תלך עוד הפעם, שאחרי שכבר הלכה פעם אחת לא תתבייש כ"כ מלילך עוד הפעם לב"ד. ורב סובר דיש לחוש, שאף שכבר הלכה פעם אחת תתבייש מלילך עוד הפעם לב"ד כדאיתא ברא"ש שם, שמסיק שמסתבר ככה"ג דפסק כרב דאשה בושה לבא לב"ד כל פעם ותמות ברעב כדאמרינן בהחולץ, אשה בושה לבא לב"ד והורגת את בנה עיין שם.

מדקאמר לשון וכן מסתבר, שלכאורה הא מפורש כן בהחולץ, ודוחק לומר משום שאולי בשביל בנה לא איכפת לה כ"כ, אלא הוא כדבארתי, שראיה מהחולץ ליכא, דהכא הרי באה לב"ד ולא נתביישה וא"כ יתיירא הבעל שתלך עוד הפעם, וגם כיון שהלכה פעם אחת לא תתבייש כ"כ, וזהו טעמא דשמואל, אף שמוכרח להודות להא דאמר אב"י בהחולץ דהא לא פליג איסור לישא מעוברת ומניקה של חברו. ורב סבר, דיש לחוש דאף שהלכה פעם אחת תהא בושה לבא לב"ד כל פעם, והבעל יסמוך ע"ז שתתבייש ולכן הוא כדר עם נחש בכפיפה שכופין, וא"כ כ"ש בשוטה שודאי הוא כדר עם נחש בכפיפה, שליכא לזה שום עצה שלכו"ע היו כופין לגרש

זה נאמר צדק צדק תרדוף, ואמרו חכמים (סנהדרין ל"ב ע"ב) לאפוקי דין מרומה.

ויען אשר ראיתי מקצת אנשים אשר כותבים נכסיהם ליהודים או לגוים, ואח"כ לויין מעות, וכשבא המלוה לגבות חובו מנכסיו, מצוה להוציא השטר, ותולה מעותיו באחרים, והכל רואין אף על פי שכתב נכסיו לאחרים, הוא מוחזק בהם, ונושא ונותן בהם, ומעולם לא יצאו מרשותו כמו דין זה אשר בא לפני כו'. ובאתי לשבור מלתעות עול, ולהפר מחשבות ערומים, ולא יפיקו זממם, ולהודיע ולבאר שאין במתנה זו ממש, לפי שידוע וניכר באומדנא דמוכח שלא גמר בלבו להקנות, אלא להבריה נכסיו מבע"ח, וילוה ויאכל ממון של אחרים, ולא ימצאו לגבות ממנו כו'. והאריך מכמה מקומות בש"ס וממקרא דאזילין בתר אומדנא.

וכתב עוד: ומצינו בדברי חכמים שביטלו עצת המערימים כו', מכל הלין חזינן דכל הרוצה להערים ולהפקיע תקנ"ח, ולעשות לחברו תחבולה, לכדוהו חכמים בערמם, ועמדו כנגדו להפר עצתו ולבטל מחשבתו הרעה. ואנו נידון דבר מדבר, ונלמוד דבר מדבר, כי חכמי התלמוד לא הספיקו לכתוב כל הנולדות העתידות לבא המתרחשות בכל יום, אלא שהבאים אחריהם יוצאים בעקבותיהם, ומדמין מילתא למילתא כו' עכ"ל ע"ש עוד.

עוד נציין שבשו"ת חוות יאיר (סי' ר') נשאל אודות אלמן שנשא אלמנה, ולפני הנישואין עשה שטר לבתו מאשתו הראשונה, וכתב לה שחייב לה ת"ק רובל וזמן פרעון שעה אחת קודם מותו, וכשמת ובאה אשתו לגבות הכתובה, הוציאה הבת השטר חוב, ליקח כל נכסי אביה, ולא נשאר להאלמנה אפילו חצי מהכתובה.

והביא שהיו מן הדיינים שרצו לקיים שטר הבת עפ"י מש"כ הרמ"א בחו"מ סי' צ"ט סעיף ו' אם נראה לב"ד שלא כיונו לערמה, רק למתנה גמורה, קנה המקבל אף על גב שהיתה כוונתו להבריה עכ"ל. והיינו ששטר מברחת היא רק כשאינו מתכוין כלל שיתקיים המתנה, אבל הכא שרוצה שיתקיים המתנה לבתו, לא נקרא הברחה ודבריו שרירים וקיימים, וכדיעה זו נקט בתומים (שם ס"ק י"א).

אבל בחוות יאיר חלק עליו וס"ל דשטר מברחת היינו שמתכוין להזיק ולהבריה מחבירו אף שכונתו באמת ליתן המתנה, וזה מה שפתח הרמ"א שלא כיונו לערמה, היינו שלא התכוין בכלל להבריה ולא בא לשלול רק באופן שנתן מתנה כגון שיחול בעוד עשר שנים, שגם את עצמו שבק ערטילאי מנכסים אלו, אז מהני גם אם כוונתו גם להבריה מבע"ח, אבל אם מוכח שכל כוונתו שנותן המתנה רק כדי לסלק מפרעון בע"ח לא חל מתנתו.

דף ע"ט: פס

פירא דפירא לא תקינו ליה רבנן - כתב בחשוקי חמד בסוגיין: אשה שהכניסה לבעלה פרדס אתרוגים, האם הבעל יכול למכור את האתרוגים לפני שצמחו, על ידי

מכירת אילן לפירותיו, כי יש לו זכות בפרדס לפירותיו, או שמא אין הבעל יכול למכור לבדו את האתרוגים, כי יש לו את הפירות כשיצאו לאויר העולם אבל לא לפני כן?

תשובה כתב ההר צבי במסכת כתובות דף ע"ב וז"ל: מילדותי עמדת, מאי שייך לא תקינו ליה רבנן פירא דפירא, כיון דהולד שלו, א"כ ממילא הדין נותן דהכפל יהא שלו, דשלו נגב. אבל עכשיו ראיתי דמבואר בדברי הפנ"י והבית יעקב דבאמת אין הפירות שלו לגמרי, רק שיאכלם בבית, אבל כל זמן שאינו אוכל, אינו שלו, וכדאמרין לקמן דאינו יכול למוכרם, ושפיר שייך לדון על פירא דפירא אם יזכה בהם, עכ"ד. ולכאורה לפי זה לא יכול למוכרם כי אין לו בגוף כלום.

וכתוב בשו"ע (אבהע"ז סי' פה סי"ז) אם רצה הבעל למכור קרקע של נכסי מלוג לאַחַר שיקח פירותיו לשנים מרובות, ומקדים לו המעות, אין שומעין לו, [ופ' החלקת מחוקק (ס"ק מא) משום דהמעות יאכל בשנה אחת ולא יהא רווח ביתא לשנים הבאות], אבל יכול למכור הפירות בכל שנה אחר שליטן, [ולכאורה יש לדייק מלשון השו"ע דקודם שלקטן, אינו יכול למכרן אפילו בכל שנה ושנה], וכן אם ימכור הפירות לשנים מרובות ועושה סחורה במעות שפיר דמי.

וכל זה אינו סתירה למש"כ האור שמח (פ"ב מהל' רוצח הט"ו) דזכות הבעל בנכסי מלוג הוא בפירות תיכף משעת צמיחתם, והיינו דאז הפירות הם שלו לכל דבר, אבל לפני זה לא זכה בהם כדי שיהיה ריוח בביתא, ומדוייק לשון הרמב"ם (פכ"ב מאישות ה"כ) שכתב וז"ל: בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה כלום, מפני שלא התקינו פירות לאיש אלא כדי להרויח בהוצאת הבית, לפיכך אם מכר לפירות ולקח אותן המעות לעשות בהן סחורה שומעין לו, עכ"ל. הרי מבואר דלעצמו אינו יכול למכרן, אבל לצורך ריוח ביתא מותר. ואפשר אולי לדחות דכוונת הרמב"ם היא שאם הבעל יחד עם האשה מכרו הרי המקח קיים, אבל בעל שמכר בלי שאשתו תקנה יחד עימו אולי לא עשה ולא כלום. ועדיין צ"ע אם יכול למכור את הפרדס 'אילן לפירותיו', שהרי גוף האילן אינו שלו. ועי"ש עוד מש"כ בזה.

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארן 4 ביתר.

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל:
K0504166339@gmail.com

הודעה חשובה ודחופה

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכתנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכתנים להכניס לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצו של מרן הח"ה זיע"א שהרבה לעורר ע"כ בספריו ובמכתביו - ואשר נוסד ע"י מאות אנשים אשר נתנו ה"ק של 10 נה לקיומו והחזקתו. כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכתנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוסינו הן בעצה והן בממון שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל': 0504166339 או במייל K0504166339@gmail.com